

Szapárynak emiatt számos ellensége van, egyik közülök az ő személyes üldözésére lapot is indított. Sok ellensége van szigorú kötelességérzete miatt az államhivatalnoki karban is. Álljon erre itt e jellemző bizonyíték. E sorok írója egyik multkori cikkének az a passusa, mely hangsúlyozta, hogy ime az ellenzék által szívtelen nagyurnak kikiáltott Szapáry szíve esett meg Magyarország sorsának intézői közt először az elégtelen fizetésű hivatalnokok sorsán, egy magasabb rangú hivatalnok szeméi elé került, és ime az az állítás valóságát nagy társaság előtt tagadni próbálta, kész levén a történeti tényt hamisítani, csak hogy a kötelességteljesítést szigorúan követelő Szapáryt kisebbítse!

Gr. Szapárynak sok ellensége van. De hát mind a szélsőbalnak, mind a vele szövethető Apponyinak ostroma meg fog törni a nemzet óriás többségén, mely a kiegyezés védelmében Szapáry táborát képezi. A választásoknál szigorúan fog itélni a nemzet, de legszigorubbán Apponyi felett, aki ujonnan kiadott jelszavaival a kiegyezést bolygatók aláásni akarók táborába állott, csak hogy nagyobb tábor nyerve a nemzet értékeinek rongálása árán is hatalmi aspirációit kielégíthesse.

Nemzeti-párt

—n. Gróf Apponyi pártja nevet cserélt. Jól érezte, hogy végzett dolgai után a „mérsékelt“ nevet már nem érdemli meg, frontot változtatott tehát a szélsőbal, a több-kevesebb nyíltsággal magát Kossuth-pártnak bizonyító közjogi ellenzék felé, melynek jelszavaitól reméli azt, mit eddig minden mesterfogással, színeinek gyakori forogtatásával el nem érhetett: a népszerűséget, a nemzet csatlakozó bizalmát. Fakó nevét a „nemzeti-párt“ fényelgő elnevezésével váltotta fel.

czát. Mindannyi azonban, ha van egy kis kézzel fogható emléke abból a nagy időből — hacsak egy tépett, értéktelen bankó is, vagy egy régi színevesztett kokárda — feltve örzi, akárcsak egy ereklyét. S jogosan, helyesen! Mert ez ilyen a pró tárgy, a melyhez nagy esemény emléke fűződik, kiválóan alkalmas az általunk nem eléggé kiemelhető nemzeti érzés ápolására.

Kitünő gondolat volt tehát Hentaller Lajos országgyűlési képviselőtől és Farnek Bélától, hogy összegyűjtik, egy kiállításban egyesítik mindazt, ami a 48-as dicső eseményekre emlékeztető ereklye gyanánt még található széles Magyarhonban. Sok éve már, hogy e két férfiú gyűjtögeti a maguk nemében és különben is kincseknek mondható okmányokat, képeket, érmekeket, emléktárgyakat stb. Most elérkezettnek látták az időt, hogy gyűjtésük eredményét bemutassák a magyar közönségnek. Talán azért is éppen most, mivel sejtik, hogy szükséges a nemzeti szellemre és a nemzeti érzésre appellálni?...

A vigadó több termében látható az a, mintegy 4600 tárgy, melyet eddig sikerült összehozniok — de azért még nem nyújt véglegesen befejezett képet a kiállítás, mert még folyton érkeznek újabb tárgyak. A rendezőség, melyet Hentaller Lajos, gróf Károlyi Gábor és Pázmándy Dénes országgyűlési képviselők, valamint Farnek Béla képviselnek, azon volt, hogy az egyes csoportok bizonyos kimagasló központtal birjanak, a mely azonnal

Persze csak kortesfogás ez, a közelgő választásokra: a nagy tömegek képzelmet a maga javára lebilincselni, ítélőképességét elfogulttá tenni. Gróf Apponyi a szélsőbal fegyverzetét ölté fel; ő azt mondja ugyan, hogy csak a közjogi alapon álló többség és kormány uralmát akarja megdönteni, de jelszavainak ujonnan hangoztatott programjának iránya föltétlenül hozza magával, hogy harcának győzedelme egyttal az 1867-ki közjogi kiegyezés hatályának gyöngülését is jelentené. S éppen azért Apponyi új állásfoglalása, tekintetbe véve személyének ragyogó magával ragadó tulajdonságait, a tömegek ítéletét megvesztegetni képes ékesszólását, veszedelmet jelent a nemzetre nézve, melynek a jövő különbözdalmak veszélyeivel szemben éppen a kiegyezés rendületlensége egyik legnagyobb életbiztosítóka.

A most, az őskori indemnity alkalmából, folyó képviselőházi nagy küzdelemnek legbecsesebb eredménye éppen az a megczáfoltatlanul bebizonyított tény, hogy midőn Apponyi a „kiegyezés fejlesztése“ jelszavainak tüzes csóváját dobta a közvélemény áramlatai közé, akkor a kiegyezés szilárd fenállását veszélyeztető lépést tett s az azt ostromló szélső Kossuth-párt javára végzett hasznos szolgálatot.

Apponyi tehát azt cselekedte, amit Göthe „Zauberlehrling“-je; a nagy bűvész jelszavával felszabadította a szellemeket. Bir-e mind velük, s nem-e jut ama bűvész-inas siralmas sorsára?

Azt mondhatná valaki, hogy a szélsőbal Kossuth-párti jelszavai Apponyi szájában elvesztik majd veszélyes jellegüket, s hogy e jelszavakkal az 1867-ki kiegyezés ostromlóinak sivarán tagadó ellenző táborában csinál hódítást. De hát ez lehetetlen. Hiába vegyítik a bort az ezethez, mégis csak ezet lesz az új keverék, s a szövetség a paktum a választási harc

lebilincseli az érdeklődést. A csoportosítás valóban jó izlésre mutat, de egyszersmind szakértelemre és a történelmi események teljes ismeretére is. Mert nem olyan könnyű dolog ám, történelmi érdekű tárgyakat úgy elrendezni, hogy az egyik ne szorítsa hát terbe a másikat, hanem kölcsönösen kiegészítsék egymást. Körülbelül három főcsoportot lehet megkülönböztetni: I. Az arcképek csoportját. II. A fegyverek csoportját. III. A jelvények csoportját, a melybe az érmeke, okmányok és zászlók is tartoznak.

Az arcképek csoportjában ugyszólván majdnem egész teljességgel föltalálhatók mindazok a képes ábrázolatok, melyek az 1848-49-iki szabadságharcunkról és ennek szereplőiről hazánkban, Európában és Amerikában felkutatathatók és megszereshetőek voltak. E gyűjteményben 1600 kép van mindenféle fajtájú és nagyságu olajfestményektől kezdve, a sok évvel a szabadságharc lezajlása után készült s a szabadságharc alatt elkészült metszett vagy litographált fényképig. Mig az első bizonyos monumentális jelleggel bírnak és a történelmi becshez a művészi érték is hozzájárul náluk, a fényképek egy későbbi nemzedék benső szükségletének megfeleltek, a mely tudni óhajtották, milyenek jelenleg a nagy eseményekben szerepet vitt férfiak, milyen az egykori csaták színhelye stb.; a metszett és lithographált képek pedig többnyire népies jelleggel bírnak, a mennyiben többnyire azzal a célzattal készültek a

együtttes vivására, melyet a szélsőbalnak felajánlt, s melyet ez minden valószínűség szerint el is fogad, maga megakadályozná őt a szélsőbal táborának legkisebb részének is elhódításában. Semmi kétség, hogy Apponyi a kiegyezés feszegetői közzé lépett s e táborból az 1867-ki közjogi mű, mely nemzetünk önállóságának jövő biztonságának s így egyszrsmind jövő fejlődésének is biztos alapja, csak gyöngítést, csak pusztítást várhat.

Apponyi a Deák művét rombolni akarók közt! Kolosszalís eitévelyedés!

A kormánynak s pártjának evvel szemben világos a kötelessége: a kiegyezési alapnak szívós s az ellenfeleket könyörtelenül lesújtó védelme. A káprázatos frázisokkal, melyek a nemzet érdekeit veszélyeztetik, állítja szembe a kiegyezés rendületlen fenntartását, mely a nemzet jövőjének a bekövetkezendők veszélyei közt biztosítása. Az ellenzéki pártok paktumával, ezen elveket nem ismerő csak hatalomra törő erkölcstelen szövetségével szemben állítsa szembe a maga törhetlen egységét s a kormány szilárd kezű vezére gr. Szapáry körüli rendületlen sorakozását. A nemzet majd választani tud a frázisok hősei s a nemzeterosító tények munkásai közt.

A „délmagyarországi tanító-egylet nagybecskereki köre“

folyó hó 15-én a helybeli községi népiskolában tartotta rendes őszi gyűlését díszes közönség előtt. A gyűlést a hazafias szellemű tanítói kar által rendezett és fényesen sikerült Széchenyi-ünnepély előzte meg.

Ezen ünnepély után a szakgyűlés következett, melyen Eisler Mihály főkegyeleti elnök távollétében az elnöki széket Novoszei János alelnök foglalta el, ki a gyűlést pár szívélyes szóval megnyitotta.

Napirend előtt Steinbach Antal, kirtanácsos, tanfelügyelő ur üdvözölte a gyűlésre egybegyűlt vendégeket és tagokat.

A jegyzőkönyvhitelesítők és hírlapi tudó-

nagy események közepett, hogy a nép lelke hassanak, felköltsek érdeklődéséért és telegyűlést tegyék előtte a szabadságharc vezérő alakjait és kimagasló momentumait.

Erdekes és fölőtte jellemző, hogy e gyűjteménycsoportban 205 kép Kossuth Lajost ábrázolja és hogy mind a 205 Kossuth-kép más-más nyomtatásban jelent meg és legnagyobb része külföldi származású. Az egész a legváltozatosabb és nagyon érdekes quodlibet és könnyen áttekinthető kommentárja annak a nagy hatásnak, melyet szabadságharcunk és kimagasló eseményei az egész művelt világra tettek. E fontos kiállítási rész érdekesebbé tételére Pázmándy Dénes és gróf Károlyi Gábor országgyűlési képviselők szintén kiállították a birtokukban levő és az 1848-49-ki eseményekre vonatkozó tárgyakat. Ezenfelül gróf Károlyi Gábor átengedte a kiállításnak Kossuth Lajos legújabb életnagyságu képét is, a melyet az ő megrendelésére Karlovsky Bertalan, a Párisban élő híres magyar művész, csak az imént festett meg.

A második csoportban mintegy 600 fegyver, 150 különféle sisak, a népfölkelésekben szerepelt egyszerű harci eszközök: mint kaszák, buzogányok, régi puskák stb. szerepelnek. Lehetetlen e régi, részben már rozsdáette tárgyakat megilletődés nélkül végignézni. Hát ezek voltak az eszközök, a melyekkel a szabadság megvédelmezett? Ilyen kevés, mondhatni gyermeki egyszerűségű fegyverekkel folyt a védelmi harc?

sítók megválasztása után Dold István nagybecskereki községi tanító értekezett a következő tétel felett: „Két mozzanat a tizes számrendszerből“. Első része gyakorlati, a második része elméleti előadás volt. Röviden érinti a számtantörténetét az ókorból vett példákkal illusztrálva. Elmondja, hogy a tizes számrendszer előnyeit legelőször a rómaiak tapasztalták, s hogy ma már a súly-, hossz-, és ürmérték, a pénz stb. mind a tizes számrendszeren alapszik, csak az idő képez e tekintetben kivételt. A tizes számrendszerre alapítja a népiskolában a tizedes törtek tanítását, melyet gyakorlatilag is kezel. A második mozzanat a számokkal való oszthatóság, ennek okát szintén a tizes számrendszerben találja. A 7-es számmal való oszthatóságra eddig szabályt nem ismertünk. Ő azonban erre is megtalálta a szabályt, s erre is a tizes számrendszer vezette rá. E szabályt érdekes példákkal támogatva általános figyelem között ismertette meg.

Dold István urat a gyűlés élénken megéljenzte és tanulságos előadásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Időközben Eisler Mihály főkegyeleti elnök megérkezvén az elnöki széket elfoglalta.

Második értekező Schidek Agoston német-écskai közs. tanító volt. Értekezett az „Iskolai kirándulásokról“. Tárgyát szabadon adta elő. Azzal kezdte, hogy miután ez az első magyar előadása, hát legyünk elnézéssel a netáni fogyatkozások iránt. A kirándulások áldásos hatását vázolja ezután. Kívánja, hogy minden tanító a tanévet néhány kirándulással kezdje meg, mert az iskolába kerülő gyermeket ezzel jobban meg lehet nyerni a iskolának, mint a 3-4 heti előgyakorlatokkal. A kirándulásokat hasznosakká kell tenni ismeretek közlésével. A gyermek kedélyére kell hatni, vallásos érzést fölébreszteni, különösen ez utóbbira nézve bő anyag áll a tanító rendelkezésére.

Előadása befejezésével számosan üdvözölték őt. Végre a főkegyelet jegyzőkönyvi köszönetben részesítette a szép előadást.

Titz Istvánnak a tagok sorába történt felvétele után, Novoszell János jelentette be az egyleti alelnökségéről és tagságról való lemondását.

A főkegyelet fájdalommal vette tudomásul a lemondást, s a távozó alelnöknek köszönetet szavaztatott s állomásváltoztatásához, mely reá nézve előléptetés, a főkegyelet szivbeli üdvözlésével járult.

Az alelnök leköszönésével kapcsolatban

új alelnök választás vált szükségessé s egyhangulag Hazlinger János törökbecsei közs. népiszkolai igazgató választatott meg.

Végül Gockler Lajos indítványa, mely szerint a tavaszi gyűlésen Comenius Amos János tanügyi férfi emlékének tiszteletére „Comenius ünnepély“ rendeztessék, elfogadott. A rendezéssel az elnökség és a törökbecsei tanítói kar bízott meg.

Seffer Antal.

HIREK.

A torontáli közművelődési egyesület Széchenyi-ünnepélye, múlt vasárnap délelőtt folyt le a vármegyeház dísztermében, s a mi szomorú bizonyítvány közönségünknek, a díszterem nagyon tágas keretnek bizonyult a kicsiny hallgatóságához. Az ünnepélyt Steinbach Antal, kir. tanácsos, megyénk tanfelügyelője, mint a közreművelődési egyesület igazgatója nyitotta meg, rövid, lelkes beszéddel. Utána dr. Kis Sándor, a helybeli főgymnasium hazafias tanára tartott emlékbeszédet Széchenyi felett, s vonzó, élvezetes előadásával mindvégig lebilincselte hallgatóit. Beszédét zajos tetszés jutalmazta. Befejezésül Wegling István szavalta Arany János „Széchenyi emlékezete“ című költeményét, — s az ünnepély az elnök köszönetnyilvánításával véget ért.

A nagybecskereki kaszinó ünnepélye. A nagybecskereki kaszinótársulat ma, október 25-én ünnepi gróf Széchenyi István születésének évszázados és a társulat fenállásának félévszázados fordulóját. Az ünnepség délelőtti 11 órakor a kaszinó dísztermében kezdődik és sorrendje a következő: 1. Alkalmi költemény. Irta és szavalja dr. Kis Sándor, főgymnasiumi tanár; 2. Emlékbeszéd. Tartja dr. Stassik Ferencz, társulati igazgató. Délután 1 és fél órakor: díszbeidő hölgyek és férfiak részvételével; egy teríték ára borral együtt két forint. Este táncmulatságot rendez a kaszinótársulat fiatalága. Kezdeté fél 9 órakor.

Széchenyi ünnepély Czrepaján. Czrepaja község is kegyelettel ünnepelte meg a „legnagyobb magyar“ emlékét. A község iskolájára ki függesztett nemzeti zászló már kora hajnalban hirdette az ünnep magasztos és fontos voltát. Az ünnepély a tanuló-ifjúság által

előadott magyar hazafias énekkel vette kezdetét. Ennek elhangzása után Schmidt Antal iskola-igazgató, mint az ünnepélyt rendező bizottság elnöke, előbb magyar, azután szerb nyelven emlékezett meg gróf Széchenyi Istvánnak a szabadság, kultúra, és humanizmus terjesztése terén kivívott hazafias érdemeiről. A minden tekintetben jeles beszéd zajos tetszést aratott. Ezután elszavaltatott 7 magyar és ugyanannyi szerb hazafias költemény s ezt ismét a tanuló-ifjúság által bemutatott „önde moja otacs-bina“ (itt az én hazám) című szép hazafias ének követte, melylyel az ünnepély mozsárlövések kíséretében véget ért. Jelen voltak: a czrepajai tanító-kar teljes számban, az állami iskolai gondnokság, a községi iskolaszék, Czrepaja községelöljárósága és képviselőtestülete, élükön Balán Pál bíróval és Palanácsky Gyula jegyzővel, a czrepajai tisztségviselői díszben Sztéfanovits Miklós alparancsnoktól vezetve, a gör. kel. lelkesítés s a község egész intelligentiája és mintegy 700 tanuló. Czrepaja község intelligentiája hazafias kötelességet teljesített az ünnepély rendezésével; óhajtjuk és reméljük is, hogy e község intelligentiája jövőre is mindenütt és minden alkalommal — sőt ha a szükség úgy hozza magával — anyagi áldozatok árán is ki fogja mutatni, miként kell szivben és lélekben magyarnak lennie annak, a ki magyar földön született, magyar földön lakik és a magyar föld áldásait élvezi.

Katona-zene. A lefolyt hét néhány napján katona-zenében részesültünk mi is, a zene dolgában számalomra méltó Becskerekiek. Házi-ezredünk zenekara időről-időre ellátogat közénk, szórakoztat bennünket, mintegy eszünkbe juttatva, hogy mily kellemes volna állandóan körünkben hallani a lelkesítő indulókat, a fülbemászó keringőket, kedélyes polkákat, esengő-bongó potpourrikat és classicus operákat. A jó zenéhez persze jó étel is kell, hogy a kellő harmonia ne hiányozzék. Erről ezuttal Marcoin Jenő, derék casino-vendéglősnök gondoskodott, kinek finom konyhájához jobban is illik a katona-zene, mint a cigány bandája. — Serdiő alezredes kívánságára a zenekar vasárnap délután Rónay Jenő alispánunk tiszteletére a vármegyeház udvarában játszott néhány sikerült darabot, mely városzerte jó benyomást keltett s szintén hozzájárult ahhoz, hogy a polgárság és katona-ság rokonszenve fokozódjék.

Talán a kiállításnak egyetlen része sem bizonyítja annyira, hogy a nemzeti érzés minő csodákat mivelhet. Nem kell hozzá tulságos fantázia, hogy fölvonuljon a néző lelki szeme előtt a multnak nagyszerű képe: amott a zsoldos had, mely büszke erejére, biztosra veszi a diadalt, mivel részén van a jobb fegyver, a hadi tudomány és a hadakozás megszokása; emitt egy polgárból, a harcban járatlan ifjából alakult honvédsereg, mely nem bir tapasztalással, alig ért a fegyver kezeléséhez s mégis győz. Mert a mi őt lelkesíti; az a nemzeti érzés és a szabadság szeretete!

A harmadik csoport a jelvények csoportja. Vannak itt tépett, elrongyosodott zászlók, melyek diadalmas csatákban lengtek és megérdemelnék, hogy oltárok fölött, templomok szentélyében elhelyeztessenek. Vannak továbbá harci jelvények, nemzeti színű kokárdák, unikumot képező és a történéssre nézve megbecsülhetlen értékű okmányok, irásban és nyomtatásban. Egész gyűjteménye a 48-as pénznemeknek, magánlevelek, melyek fényt derítenek a nagy eseményekre röpiratok, régi újságok, fölhívások, lelkesítő költemények stb. Ebben a csoportban különösen kiválik a historikus elem, még pedig ép úgy nagy, mint apró, de az egésznek hű fölfogásához szükséges vonásokban.

Általában jellemezvén ilyformán az egész kiállítást, csak rövid tért szentelhetünk már a részleteknek. Szorítkozni fogunk egyes kiemelt dolgokra: Ilyen a képcsoportban Kollarz két, nagyon sikerültnek mond-

ható képe. Az egyikben a Kossuth czeglédi beszédét hallgató nagy közönséget látjuk, a mint lelkesedéssel és — a képen jelesül kifejezett — áhitattal veszi körül a derék alföldi nép a nagy néptribunt. Az előtérben levők közül többen leborulva hallgatják a szónoklatot. Amásik kép, párja az elsőnek, azt a híres jelenetet ábrázolja, mikor Kossuth beszéde után másnap s ennek hatása alatt, több ezer, minden módon és eszközzel fegyverkezett ember égő lelkesedéssel indul Pest felé, hogy megmentse a fővárost Jelliasich közeledő hadaitól. (Akkor is veszélyt jelentett a magyar függetlenségre a Jelliasich-név!) A haladó nép ajkain nemzeti érzésből fakadó nemzeti dal kél; mondják, hogy ekkor támadt volna az a híres nóta: „Kossuth Lajos azt izeni“. Szerzőjét ma sem ismerik, a mint nem is ismerhetik, mert ilyen dalnak alkotója csakis a nép lelke lehet — ezt pedig nem lehet klasszifikálni, de még névvel sem megnevezni!

Érdekes továbbá az összes 48-as tábornokok és hadvezérek arc képe, az aradi vértanúk „hősére“ (ha ugyan ennek lehet nevezni a hőhémunkát megelőző nevetséges és szomorú parodiáját az igazságszolgáltatásnak) vonatkozó okmányok, számos magánlevél stb. Szóval annyi itt az érdekes látnivaló, hogy még az is, a kit nem csábit a multnak hozzánk szóló hangja, mindvégig lebilincselve érzi érdeklődését. Például kit nem érdekel, ha még távol is áll a magyar nemzettel való rokonszenvtől, Ihasz ezredesnek zászlója; azé az ezredesé, a ki

miután vitézül végigküzdötte a szabadságharcot, évek hosszú során át társa volt a száműzetésben e század egyik legnagyobb alakjának: Kossuth Lajosnak?!

Az eszmétől eitekintve, elismerés illeti a rendezőket azért is, hogy nagy történeti anyagot gyűjtöttek egybe, mely ilyen gazdag változatosságban a 48-as eseményekről még soha sem volt együtt. Sok olyan adat, mely eddig csak sejtelem vagy meszeszerűség alakjában létezett, most történeti alapot nyerhet és elfoglalhatja az őt megillető helyet a köztudatban. Sok olyan kutforrás, mely eddig elzárva maradt a kutató történetész előtt — mivel részint kegyeletből, részint egyéb okokból — féltékenyen őrizték, most hozzájárulhatóvá vált. S hogy a kiállításnak (mely valóságos ereklyekiállítás) tovább is üdvös kihatása legyen, gondoskodtak róla leleményes módon: a kiállítás legcélszerűbb kiállítható tárgyat beküldte, a kiállítás befejeztével kap egy életnagyságú fényképimitációt Kossuthnak vagy valamely jelesebb költőnek arcképéről. Azonfelül a kiállítás befejezése után a gyűjtemény tulajdonosai több száz darab értékes tárgyat elajándékoznak a fővárosi és a vidéki muzeumoknak, hogy ott is hirdessék a szabadságharc dicsőségét és mindeütt fejleszték, terjeszték a nemzeti érzést.

A torontálmezei községi és körjegyzői szaktanfolyam 1891-92. évi tanfolyama november hó 1-én fog megnyitni a községi népis-kolában levő tanhelyiségében. Ez alkalommal dr. Pap Géza köz- és váltó ügyvéd, megyei tb. főjegyző mint a tanfolyamnak új előadója székfoglaló értekezést tart, míg Hegedűs János a jegyzői szaktanfolyamokról fog felolvasni. Ezen ünnepélyes megnyitásra az érdeklődő közönséget szívesen látja a tanfolyam igazgatósága.

Az október 19-iki tánczoszorucsa. (Germanizálva: Tanzkränzchen.) Az őszi táncmulatságok a legkedvesebb e fajta mulatságok közé sorolhatók. A forróság, melyet a kétoldali mozgosítás előidéz már nem olyan intenzív; a terem szellőztetése korlátozottabb veszedelemmel jár, a transpiráció idezte verejték nem fenyegeti annyira a rizsport és mesterséges koloratura összhangzását; s a világos ruhákra vetett tenyér benyomat már nem olyan feltűnő. Végül: minthogy még se vehetett abban mindenki részt, a kinek frakja és fehér nyakkravalója van, a társalgási finomabb modor és illemszabályok mégis szigorubbantartottak és a mamák és gardedamok is nyugodtabban ülhetek helyeiken, míg a tánczra perdült angyalkák megüresedett helyeikre visszakerültek. A bált rendező katonai tisztikar és a fiatalság vállalkozói, annyi ügyességet, izlést és tapintatosságot tanusítottak, köteleik teljesítésében, hogy a vendégek összessége kézséggel ismerte el, hogy ilyen jól sikerült kedélyes táncmulatság szerte-szét húzó városkánkban a ritkaságok közé sorolható. A mellőzés vagy feszesség szülte arcziuritásoknak nyoma sem volt szemléltető, sőt még az sem bántott senkit, hogy néhány angyalka is helyet szorított magának a már repülni tudó angyalok között. A mennyi szép asszony és leány Nagybecskereken csak található, az mind szíves volt e minden ízében kedélyes mulatságot megjelenésével eleveníteni és emelni, sőt még az öregebbek is, a kik pedig már csak az asztal örömeiben találnak kárpótlást, megszokott csendes nyugalmuk feláldozásával megelégedetten tértek otthonaikba, azon szerep változatoságairól elmélkedvén, melyeket Jupiter a többféle szerepek között Európával és Ledával lejátszott. Nagyobb városi szint kölcsönzött e különben is sikerült kis városi mulatságnak még az is: hogy háziezredünknek a derék Heller karmester vezetése alatt álló kiváló zenekara játszotta a legkedvesebb és legujabb zenedarabokat. Jelen voltak: Serdics Jánosné, Bobor Rozália, Szathmáry Kálmánné, Piukovich Jánosné, Lauka Gusztávné, Vécsey Istvánné, özv. Kulifay Lajosné, özv. Mihálovich Béláné, Moesz Károlyné, Weisz Izidorné, Schwarcz Mihályné és Lajosné, Iszekutz Emilia, Réczey Gyuláné, dr. Witt Lászlóné, idősb és ifjabb Demkó Pálné, Pálffy Imréné, Szávicz Sándorné, Szlavikovszky Stanislausné, Tolveth Rezsóné, Liptay Jánosné, Geiger Manóné, özv. Herczeg Mihályné, Hantkené stb. urhölgyek; Serdics Mariska, Bobor Sarika, Stojanovics Ottilia, Vécsey Gácsi, Lauka Janka, Szathmáry Sárika, Réczey Kata és Sári, Demkó Margit, Mazur Annuska, Pálffy Etti, Vukovich Aranka, Geiszt Irma, Piukovich Irma, Herczeg T. réz és Jolán, Jokly Zseni és Bella, Geiger Zseni, Schultz Milesi, Liphay Hilda kisasszonyok. L—a.

Templomavatás. A nagy-kikindai evang. egyház imaházának felszentelési ünnepélye, mely a nagy ref. püspök, Révész Bálint temetése miatt f. hó 11-ről elhalasztatott, október 18-án tartatott meg egyszerűen, de minden felekezetiük nagy és őszinte részvéte mellett. Délelőtt 10 órakor Szabó János esperes, az e megye részéről megjelent papok kíséretében, az imaház ajtaja elé vonult, hol a főgondnok rövid beszédére ékes szavakkal válaszolva, átvette az imaház kulcsát s megnyitotta azt a közhasználat előtt. Csakhamar felzendült a megnyitó ének, melyre Szabó János esperes főlavató imádsága következett. A buzgó imában nemes lelkesüléssel ajánlotta

fel az ihletett ajku szónok e kis házat az Isten imádságra és a Krisztus evangéliumának hirdetésére, az úr áldását kérvén a házra és az egyházra. Alkalmi énekek éneklése mellett Garzó Gyula gyomai lelkész prédikációja következett ezután, majd Fekete Gyula kikindai lelkész tartott urvasorai beszédet s szolgáltatta ki a szentjegyeket. Ezek után keresztelt Szalay József nagy becskereki, záró imát mondott Papp Imre hódmező-vásárhelyi lelkész, s az imaházat, sőt az az előtti tért is teljesen betöltő közönség, melynek soraiban az összes felekezetek lelkészeit ott láttuk, emelkedett hangulatban oszlott szét. Délben mintegy 150 teritékű dísz-ebéd volt a kaszinó nagytermében, hol az első felköszöntőt a királyra Szabó F. mondotta. Következett egész sora a szellemes és lelkes felköszöntőknek, s a társaság hosszú ideig maradt együtt, mindvégig élénken tüntetve a kikindai ref. egyház iránti szeretet, elismerés mellett.

Hirek a csanádi klerusból. Dessewffy Sándor püspök Neurohr Mihály ó-bébai káplánt Fodor András nyugdíjazott plébános helyére nevezte ki; továbbá áthelyezte a következő segédlelkészeket: Büchler Jánost N. Szt.-Péterről Perjámosra, Tuffner Adámot Perjámosról Elekre, Kun Ferenczét Hidegkútról Nagy-Szt.-Miklósról, Vitalszky Agostont Nagy-Szt.-Miklósról Uj Panátra, Dudra Andrást Mező-Kovácsházáról Ó-Bébara. — A hosszú betegségből fölépült Neumann János segédlelkész N. Szt.-Péterre nevezetett ki. — Athelyeztetett továbbá: Oltványi Gáspár glogoni plébános hason minőségben Apácára, Vannay Lajos apácai plébános helynök Ujvári és Szekrényi Lajos ujjvári plébános helynök Glogonra, továbbá Hufnagel János német-czernyai koadjutor Százkabányára és Kurunczy Lajos koadjutor Német-Czernyára.

Halálozás. Niamessny Antal gyertyamosi nyugalm. plébános, Német-Szt.-Péter községben elhunyt, Niamessny Antal 1817. évi január hó 30-án született és 1839. évi augusztus hó 29-én szenteltetett fel áldozórára. Eleinte tollnok volt a temesvári püspöki aulában, majd kaplánoskodott több községben. A negyvenes évek elején plébános helynök volt Billéden és 1859-ben gyertyamosi plébánosnak nevezetett ki, mely állásában egészen néhány év előtt bekövetkezett nyugdíjazásáig megmaradt Hívei osztatlanul szerették és tisztelték, mert jóságos lelki atyuk volt. Temetése esütörtökön ment végbe N. Szt.-Péteren. Az örök világosság fényeskedjék neki!

A felső torontáli ármentesítő társulat igazgatósága november hó 5-én N. Kikindán a Curia nagytermében tartandó szervezkedő közgyűlésére a meghívókat már szétküldötte. A közgyűlés tárgyai lesznek. 1. A társulati elnök, alelnök és 24 választmányi tag megválasztása. 2. Igazgatói jelentés. 3. A conversionális és a végrehajtandó munkákra megszavazott kölcsön kieszközlésére a múlt 1890. évi december hó 16-án tartott rendkívüli közgyűlés 1 sz. a. hozott határozatával kiküldött pénzügyi bizottság jövő 1892. évi január 1-én lejárandó mandatumának meghosszabítása és a megbízás illetve felhatalmazás megadása arra, hogy a kiküldött pénzügyi bizottság az esetben, ha a conversio ideje korán keresztülvihető nem lenne, a jövő évben foganatosítandó munkálatokra a már megszavazott 900,000 frt kölcsön számlájára 300,000 frt erejéig egy újabb ideiglenes kölcsönt felvehessen. 4. A fensiki ártér osztályozásának elkészítésére az 1884. XIV. tez. 14. §-a értelmében egy 11 tagú bizottság megválasztása.

Irodalmi- és zene-estélyt rendez f. hó 31-én (szombaton) a „Korona“-szálloda nagytermében a helyb. kereskedő ifjak egylete, melynek műsorát alábbiakban adjuk. 1. Felolvasás, tartja Dr. Kis Sándor ur, főgymn. tanár. 2. a) Raff: „La

Polka glisante“, b) Willmers: „Magyar epizód“, zongorán, előadja Ripka Armin ur. 3. Ária az „Éjji szállás Granadában“ cz. operából, énekl. Jokly Irma urhölgy, zongorán kíséri Dr. Brájjer Lajos ur. 4. a) Hauser: „Andanta“, b) Popper D.: „Mazurka“, gordonkán előadja Strus Szerafin ur, zongorán kíséri Strus Aranka urhölgy. 5. Dalok, énekl. Levin Hermann ur, zongorán kíséri Grünbaum Arnold ur. 6. Humoros felolvasás Grünbaum Arnold ur. Az estélyt táncmulatság zárja be. Kezdeté 8 órakor. A jegyek ára: ülő hely 1 frt, állóhely 50 kr.

Tanárválasztás. A helybeli városi főgymnasiumnál dr. Nyári Ferenc elhalálozásával megüresedett természettan-földrajzi tanszék választás utján betöltése tegnap, szombaton délután ment végbe a városházán Krsztics polgármester elnöklete alatt a 8 pályázó közül dr. Mártonffy a szamosujvári róm. kath. gymn. volt tanára 9 szavazattal Burgeth titeli polg. iskolai tanár 6 szavazata ellen választott meg.

Elvi határozat. A vármegye állandó bíráló bizottsága f. hó 19-én tartott ülésében egy elvi jelentőségű határozatot hozott. Scheinberger Ignác a „Gross-Kikindaer Zeitung“-nak szerkesztője és tulajdonosa, folyamodott ugyanis, hogy az 1886. évi XXI. tez. 26 §-a alapján államadója a megyei virilisták névjegyzékének összeállításánál kétszeresen vétessék számításba. — Az igazoló választmány ezen kérelmet elutasította azért, mert bár a kikindai szolgabírók egyike hivatalosan igazolta, hogy Scheinberger Ignác a „Gr.-Kikindaer Zeitung“-nak tényleg működő bejelentett szerkesztője, — magán a lapon még is mint felelős szerkesztő Illmer Károly van kitüntetve és folyamodó Scheinberger Ignác csak mint szerkesztő és tulajdonos szerepel. — A bíráló választmány Rónay Jenő alispán elnöklete alatt most Scheinberger felebbzése folytán kimondotta, hogy a szolgabíró által kiállított bizonylatnak, — mely szerint felebbező, lapjának bejelentett, tényleg működő szerkesztője, — nagyobb lévén bizonyító ereje, mint a lap példányokra nyomtatott megjegyzésekből vont következtetésnek Scheinberger Ignác állami adóját a virilis névjegyzék összeállításánál kétszeresen számítja.

Lövészet. Folyó évi október hó 18-án a helybeli lövészegylet által tartott czéllovészet eredménye. 10 lövéssel 8 körös táblába 200 lépésről. a) Legtöbb egységért: 1-ső díjat nyert Keresztes aladár ur 56 egységgel; 3-ik díjat nyert Kokits A. F. ur 53 egységgel; 4-ik díjat nyert Nack Gyula ur 47 egységgel; 5-ik díjat nyert Linder Robert ur 35 egységgel. b) Legszebb mély lövésért: 2-ik díjat nyert Lichownik János ur 75 részszel. Legközelebbi és egyuttal zárlovészet 1891 évi október hó 25-én leend, mely alkalommal a lövészet ezidényre bezünttetetik. Első díjat adományozó Andel Károly.

Nyugdíjazott jegyzők. A torontálmezei községi és körjegyzők nyugdíjintézetének igazgató választmányja Rónay Jenő, kir. tanácsos alispán elnöklete alatt tartott ülésében Radocsay Ede csenei, Végh Károly óteleki, Stokk Lajos horvátklári és Fulda Pál tóbai jegyzőket nyugdíjazta.

Elveszett milliók. Délmagyarországról számosan pörösködtek Franciaországban a Thiery-fele milliók miatt. Most ennek a százéves pörnek vége szakadt. Mint ugyanis Párisból jelentik, az államtanács elrendelte a Thiery-fele örökösödési per beszüntetését, a mely már száz éve foglaltatja a párisi bíróságokat. A per tárgyat egy Jean Thiery által 1676-ban a velencei állami bankba letett 800 000 aranytallér képezte (mintegy 10 millió frank), a mely összeget a végrendelező Campagneban családjára hagyta. Az örökséget nem vették fel, minélfogva az 1796-diki direktórium megbízta Bonaparte

tábornokot, ki akkor Velenczét meghódította s meg szállta, hogy a francia alattvalókat megillető összeg kiadását követelje. — Bonaparte az összeggel nem törődött! az örökösök azonban több okiratra támaszkodva, azt állították, hogy a későbbi császár saját céljaira használta fel a pénzt, s azért követelte, hogy az állam térítse meg nekik az örökséget, mely azóta a kamatjával hatszáz negyven millió frankra növekedett. Az állam a per kezdetétől kezdve vitatta az örökösök igényeinek tartatatlanságát, de bár a por több milliót emésztett fel, eddig véget nem ért, mignem most az államtanács a pört teljesen beszüntette. Torontálból egész falvak perlekedtek e milliókért, miknek most bottal üthetik a nyomát.

Elfogott rablók. Nagy-Komlóson a napokban két veszedelmes rablót fogott el a csendőrség Csollák Tódor és Koszta Vikentia személyében. Kines Henrik pékmes-ter ugyanis panaszt tett, hogy f. hó 11-én hajnalban kis fiát és Müller József inasát pék-süteménnyel a szomszédos Kis-Öszre küldve, alig értek a fiuk az országotra, mikor a bozótból két román rohant elő, megragadták az inast, földre teperték, s a zsem-lével telt zsákat elvették tőle. A másik fiu erre sirva futásnak eredt, de a rablók utána eredtek, mire ő is eldobta a zsemle-zsákat. Ez eset után a csendőrségnek tudomására jutott, hogy Csollákéknál még a szalonát is zsemlelvel eszik. A házkutatásnál meg is találtak a rablott sütemény egy részét, a másik részét, Kosztánál. Ezen kívül tömérdek lopott, rabolt dolgot. Az eset után jelentkezett Horti József pék is, kinek inasát hasonló körülmények között pár nappal előbb rabolták ki, mikor Nákoválvára vitte a süteményt.

Kerekes Miklós zeneművész vállalkozik zene-tanításra, különösen: tilinkó (fúrulya); pengető (guitarre) és cimbalom, ugy-szintén fuvola (flota) tanítására — a leg-jutányosabb feltételek mellett; ajánljuk a zene-kedvelő közönség figyelmébe. Talál-ható a „Rózsa“-féle sörcearnokban.

Egy népszerű. A „Moll-féle francia borszesz és só“ által a betegeknek egy ép oly gyógyhatásu, mint olcsó szer nyújtatik köszvényes és csúszos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 90 kr. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész s cs. és kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. sz. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készí-tmény kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával. 2

Törvényszéki csarnok.

Selley Sándor a szegedi kir. tábla elnöke és Lobmayer István főügyész szerdán este városunkba érkeztek, hivatalos vizsgálat tartása céljából. Lobmayer Nagy-Ki-kindán is időzött, s az ottani ügyészi hiva-talt valamint a fogházat behatóan megvizsgálgván Dús Sándor kir. ügyésznek teljes megelégedését nyilvánította. A kiváló ven-dégek székhelyünkről hétfőn reggel távo-znak. Selley tábla-elnök a kir. törvényszék ügykezelését, Lobmayer főügyész az ügyész-ségi kezelést s a fogházat alaposan meg-vizsgálták, mindenütt a legnagyobb rendet tapasztalva. A szombaton délben lefolyt vég-tárgyaláson mindketten személyesen vettek részt.

Kinevezések. A király Hellner Károly nbecskereki törvényszéki jegyzőt a török-kanizsai járásbíróshoz albiróvá kinevezte, továbbá megengedte Weber Ferencz török-kanizsai járásbíróshoz albirónak a nkikindai kir. törvényszékhez leendő áthelyeztetését. Az igazságügyminister Kiss Bertalan török-kanizsai jár. albirát a szegedi kir. ítélő táblához tanácsjegyzőül rendelte be.

A sertés okszerű hizlalásáról.

Nagyon szegény és szűk viszonyok között élő gazda az, kinek udvarán 1—2 sertés nem hizik.

De szükség is van ám erre.

A munkás embernek jól kell táp-

álkozni, hogy a fárasztó munkát bírja.

Zsirozó nélkül nem lehet a ház. A füstölt oldalos is jól esik néha-néha. A tarisznyában pedig nagyon árván érzi magát a kenyér szalonna nélkül.

Igen szerencsés az a gazda, ki sa-ját nevelésü sertéseit állíthatja hizóba. Ha jó fajtát tenyészt s rendesen lát-hatja el a hizót, vig áldomással ülheti meg torát.

A legtöbb embernek azonban vennie kell a hizót.

A vételnél, a megválasztásnál pedig nagyon kell ügyelni; mert ha rosszul választott, akármilyen olcsó vételt esi-nált, de drágán fizetett.

A rossz hizó elpusztítja a hizlalásra szánt eleséget, még sem hizik meg s ha a gazda végre leölni kénytelen, szálkás hús és rágós szalonna figyel-mezteti mindig a rossz vételre.

A hizni való sertés ne legyen vén. Legjobb a 2—3 éves.

Ha fiatalabb jobb lesz a hús és szalona, ha idősebb, több lesz a zsir.

A lelógó fülu, puha, göndörszörü, hosszutestü mangulicza a legjobb hizó.

A szálkás szörü, nagy sörényü, he-gyes fülu, durva sertés hiában áll a hizóban, nem lesz tele a zsiros bődön.

Igaz, hogy az ilyen fajta sertés olcsó áron kapható, de azért hizónak még akkor is drágább a másiknál, ha ingyen adnak.

A beszerzett hizót nem kell azon-al teljes hizlalásra fogni. Az első időben pár hétig csak jól kell tartani, hogy husba jöjjön s belei kitágul-janak.

E célra jó takarmány a burgonya, répa, korpa, árpa. Eleintén kevesebb, később több szemes étel adandó, míg lassan a teljes hizlalo takarmányo-zásra térhetünk át.

A hizónak annyi szemes eleség adandó, mennyit jó étvágygyal meg-eszik, mert azt, hogy kicsinyben való hizlalásnál egy sertés mennyi eleséget fogyaszt el, pontosan megmondani tel-jes lehetetlenség, mert míg egyrészt a hizósertést koplaltatni balgaság volna, másrészt a megzabált hizó a legna-gyobb kár.

Tiszta, száraz fekvő hely és víz, ép oly szükséges a hizónak, mint a táp-lálék. Az sem szükséges, hogy a hizó minden mozgástól el legyen zárva, mert rövid mozgás csak elősegíti a hizást.

Sok gazda ivóvíz helyett konyha-moslékot itat hizójával. Ez nem helyes eljárás, mert ez a tiszta vizet nem pótolja, másrészt az ily mosadékba sok oly tárgy dobatik, mely rendes hizósertéseknek nem is való, de sok oly tárgy is kerülhet belé, mely hatá-rozottan ártalmas és károsná válhat, pl. csont, toll stb.

Az ily mosadékot értékesítse a gazd-asszony úgy, a hogy tudja; vegyen reá malaczkokat és nevelje azokat fel rajta, de a hizónak nem való.

A hizónak időről-időre egy-egy kevés sót is szükséges adni.

Hizlalo szemes takarmányul leg-inkább az árpa és tengeri használ-tatik, melyeket keverve vagy esetleg magában is etetnek.

Egy közepeszerű hizósertés napon-

ként 2—4 kg. szemes eleséget fogyaszt el, kivételes esetben többet is.

Valamint minden állattartásnál, úgy a hizlalásnál is, annál előnyösebben értékesítetik a takarmány, minél cél-irányosabban van előkészítve.

Ez pedig igen fontos a hizlalo-ra nézve, mert nem mindegy az, hogy a hizlalás folytán elért súlyszaporulat kilogrammja 50 vagy 20 krajczárba kerül-e.

Némelyik hizlalo okosabban tenné, ha a piaczon venné meg a hust és zsirt, mert az okszerűtlen hizlalás miatt az neki többbe kerül.

Egy hizlalo angol fajta sertésekkel tette a következő kísérletet:

A sertések egy részével nyers sze-mes tengerit etetett és került neki egy kiló súlynövekedés 54.8 krba; a másik csoport sertéssel főtt szemes tengerit etetett és egy kiló súlyszaporulat így 12.7 krba került; a harmadik csoport főtt tengeridarával takarmányozta és egy kiló súlynövekedés 19.6 krba került.

A hizlalásra használt tengeri hekto-literje 4 frtért szereztetett be.

Ezen kísérlet fényesen beigazolta, hogy egy kis fáradság és utánnézéssel szép hasznot lehet elérni.

Igaz, hogy a mi közönséges fajta sertésünknél e különbség nem lehet ily nagy, de a próbát és fáradozást megérdemli és bizonytal ki is fizeti.

Végül megemlítem, hogy azon esetre, ha a sertés étvágya veszne, tanácsos pár napig a takarmányt kisebb mennyi-ségben és más alakban nyújtani. Szok-tak kevés antimoniumot is adni. Czel-szerű néhány darab faszenet is a ser-tés elé dobni, mit az mohón fogyaszt el.

KÜLÖNFÉLÉK.

A bor zamatjának javítása. Rommier A. ér-dekes kísérleteket tett annak kipuhatolása végett, hogy mennyire lehetne a közönséges borokat zamatos borból való élesztővel za-matossá tenni. Pasteur ama kísérleteiből in-dul ki, melyekben azt bebizonyítja, hogy a sörélesztővel erjesztett must sörizü lesz, míg a borélesztővel erjesztett sör borizt vesz fel. E nagy horderejü kérdést, mely jelen-leg bölcsőkorát éli, figyelemmel kísérjük, mert belátjuk ennek rendkívüli fontosságát ho-mok és amerikai direkt termő szőlőinknél, melyekből ez igen egyszerű művelet által legalább közönséges jó asztali bort nyerhet-nénk. Annak idején nem mulasztjuk el tisz-telt olvasóinkat a művelet körülményes le-írásával hasonló kísérletek eszközzésére fel-hívni, hogy az így nyert gyakorlati ered-ményeket összehasonlítva a laboratoriumi theorettikus kísérletezés eredményével, a va-lóságának megfelelő tanulságot levonhassuk.

Mire ügyeljünk a gyümölcsfacsemeték vételnél? Meglehetősen el van terjedve az a véle-mény, hogy a gyümölcsfacsemetéket sovány, durva talajban és zord éghajlat alatt kell nevelni, hogy később a hideget és meleget könnyen elviseljék s a viharok és szélek ellentállani képes legyenek s minden talaj-ban vigan fejlődjenek. Ez a vélemény bár-mennyire el van terjedve, nagyon téves, mert rossz talajban rossz viszonyok közt a gyümölcsfacsemete 8—12 esztendő alatt sem fejlődik ki annyira, hogy jó sikerrel át lehessen ültetni. Magától értetik, hogy az sem helyes, ha a csemeték fejlődését a fa-iskolában tulságos trágyázással akarják elő-mozdítani, mert az ilyen csemeték, ha az-tán sokkal soványabb talajba jutnak ren-desen vagy elpusztulnak, vagy csenevész-

nek maradnak. Tény az, hogy a jó talaju faiskolából való csemeték, ha ismét jó talajba ültetik őket sokkal jobban folytatják fejlődésüket, mint azok melyek sovány talaju faiskolából kerültek ki. Az egyenlő vastag, egyenlő magas és szép csemeték közül a fiatalabbik mindig jobb, mert könnyebben ered meg, egészségesebb marad, korábban és több gyümölcsöt hoz mint az öregebb, feltéve, hogy gyökerei jól ki vannak fejlődve s minél kevésbe vannak megsértve. Minél több rostgyökere van a csemetének, annál jobb. A törzs 1 méter magasságban 6—8 csm. vastag, sértetlen és egyenes legyen, menten minden mohától s egyéb idegen tárgytól. Ügyeljünk arra, hogy a korona szabályosan nyese legyen. Ezek a jó gyümölcsfacssemetének legfőbb ismeretető jelei.

A házi állatok étvágytalansága. Ennek a gyakori bajnak oka vagy a rossz fogakban, vagy emésztési zavarokban van. Az okot keresve, mindenek előtt tehát a szájat kell megvizsgálni. Megnézzük, nincs-e a szájban az ingyen daganat, vagy nem hegyesedtek-e ki a fogak. Ha se daganat nincs, se a fogak ki nem hegyesedtek, akkor a nyelvet vizsgáljuk meg: nincs nyálkás sárgás anyaggal bevonva, forró vagy hideg, száraz vagy nedves-e? Meg kell a ganajt is vizsgálni, hogy kemény, lágy vagy folyékony-e, nem nyálkás-e, savanyu, vagy rohadtt szagú-e, nincsenek-e benne magvak; ha vannak, akkor az annak a jele, hogy a gyomor nem emészt. Ha az iny meg van dagadva s a metsző fogakat mindig beborítja, abban az esetben, ha a daganat forró, fájdalmas és vörös, belladonna 3. és Merkur corros. 4., ha halvány, nem fájdalmas és puha, akkor nux vomica 3. és pulsatilla 3 adandó be minden órában. Ha a szájban sérülések vannak, akkor egy liter vízbe keverjünk egy kávéskanálnyi arnika tinkturát s mossuk ki vele jól az állat száját, ugyanígy kell a megsérült nyelvet is kezelni. A fogak hegyeit óvatosan el kell távolítani, ha pedig rossz emésztés miatt nincs étvágya az állatnak, abban az esetben nux vomicát kell az állatnak beadni, ha ganaja kemény, száraz és apró csomós, vagy nyálkás; pulsatilla pedig akkor tesz jó szolgálatot, ha az állat sok darát vagy herét evett s ganaja folyós és büzös; rossz, savanyu takarmánytól elromlott gyomrot arsenikum 5. gyógyít. A beteg állatnak természetesen kevés és jó takarmányt kell adni.

Hogyan tessük a sertéseket. A sertéseket rendszeren úgy szoktuk etetni, hogy gyomruk az eleség jelentékeny részét nem emészt meg, mert emészthetetlen állapotban jut beléje. Ennek oka az, hogy a sertések rendszeren finoman összeaprított, porrá tört, vagy puhára főtt és összezuzott eleséget kapván, ezt nem igen rágják meg, hanem mohón lenyelik. A másik hiba pedig abból áll, hogy a hig eleséget nagyon is hig állapotban öntik eléjük, ez pedig a nyálát, az emésztő nedvet annyira meghigítja, hogy hatástalan marad, az emésztést nem mozdítja elő. A nagyon hig eleségnek káros hatása ezenkívül a vérnek tulságos meghigításában is nyilvánul. Nagy hiba az is, hogy az eleséget többnyire tisztátalan edényekben adják a sertéseknek, vagy készítik el számukra. Hogy a sertések a megévelt eleséget jól megemésszék s a benne levő tápanyagot kellően kihasználják, következő szabályok tartandók szem előtt: 1. Fialat sertéseknek a szemes eleséget csak zuzva adjuk, soha se öröljük meg számukra. 2. Egész szemeket csak azoknak a sertéseknek adjunk, a melyeknek a fogazata teljesen ki van fejlődve. 3. Ama sertéseknek, melyek egész szemeket soha sem kaptak, ezután se adjunk, mert nem lévén hozzászokva, nem rágják meg. 4. A szemes eleséget szárazon és takarékosan adjuk nekik, egyszerre sokat nem tanácsos adni, inkább többször napjában. 5. Ha poralokban akarjuk az erőtakarományt a sertéseknek adni, akkor sűrű pépet készítünk belőle, s olajpogcsát vagy más hasonló durvább eleségféléket keverjünk kö-

zéje, hogy a sertések a rágáshoz szokjanak. 6. A moslékot a sűrű vagy száraztakarmány előtt kell a sertéseknek adni. Ily módon etetve a sertések sokkal jobban fejlődnek, mert az eleséget jobban megemésszük. A szemes eleséget egyáltalában csak akkor kellene megfőzni a sertések számára, ha egészségi szempontból szükséges. Igen célszerű, ha az eleséghez egy kis foszforsavas meszet keverünk, mert ez a csontokat erősíti. Szénsavas mesz (kréta) nem való a sertések eleségébe, mert az emésztést nagyon rontja.

Szerkesztőségi üzenet.

Sch. A. urnak. A tudósításért fogadjuk öszinte köszönetünket. A beszédet azonban helyszüke miatt nagy sajnálatunkra nem közölhetjük. Kézirata kivételesen b. rendelkezésére áll.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.
Főmunkatárs: Kp. Kovács László.

VASUTÜGYEK.

Menetrend a Nagy-Kikinda—nbeckerek vasútvonalon.
Érvényes 1891 okt. 1-től.

Nagy-Kikinda—Nagy-Beckerek.		3011 3001	v. v. sz. v.	II. III. o.
	Budapest ind.	7.00	7.45	
	Temesvár	9.30	11.30	
Nagy-Kikinda		3.30	3.30	
Karlova		4.34	4.11	
Beodra		4.53	4.23	
Török-Becse—Aracs		6.03	5.02	
Kumán		6.33	5.22	
Melencze		7.07	5.42	
Ellemér		7.35	6.01	
Nagy-Beckerek	érk.	7.59	6.18	
Nagy-Beckerek—Nagy Kikinda.		3002 3012	sz. v. v. v.	II. III. o.
Nagy-Beckerek	ind.	6.30	7.10	
Ellemér		6.48	7.35	
Melencze		7.11	8.08	
Kumán		7.27	8.30	
Török-Becse—Aracs		7.52	9.14	
Beodra		8.27	10.00	
Karlova		8.39	10.21	
Nagy-Kikinda	érk.	9.23	11.12	
	Temesvár	—	4.40	
	Budapest	2.05	7.38	

Menetrend a Torontáli helyi érdekű vasutak vonalain.

Nagy-Beckerek—Versecz.		3101 3111	sz. v. v. v.	II. III. o.
Nagy-Beckerek	ind.	8.15	—	
Nagy-Beckerek-Bégapart		8.22	3.10	
Lázárföld		8.50	3.43	
*Pusztá-Kenderes 8. sz. őrház		—	—	
*Lajosmajor		—	—	
Szárcsa		9.16	4.15	
Szécsány	érk.	9.29	4.30	
	Párdány 1. alul.			
Szécsány	ind.	9.39	4.74	
Bóka		9.52	5.02	
Kanak—Ó-Lécz		10.09	5.22	
*Baráclháza 6a. sz. őrház		10.17	5.34	
Szécsénfalva—Ráros—Istvánvölgy		10.26	5.46	
Györgyháza		10.36	5.58	
Zichyfalva		10.48	6.15	
Nagy-Margita		11.03	6.31	
*London-Tanya		11.10	6.40	
Bethlen-Tanya		11.29	7.02	
*Temes-Paulis		11.37	7.12	
Versecz-Rét		11.44	7.20	
Versecz	érk.	11.48	7.24	

Versecz—Nagy-Beckerek.		3112 3102	sz. v. v. v.	II. III. o.
Versecz	ind.	5.12	2.35	
Versecz-Rét		5.17	2.42	
*Temes-Paulis		5.24	2.49	
Bethlen-Tanya		5.34	2.57	
*London-Tanya		5.55	3.15	
Nagy-Margita		6.4	3.23	
Zichyfalva		6.16	3.35	
Györgyháza		6.31	3.47	
Szécsénfalva—Ráros—Istvánvölgy		6.50	4.02	
*Baráclháza 6a. sz. őrház		7.01	4.10	
Kanak—Ó-Lécz		7.13	4.19	
Bóka		7.32	4.35	
Szécsány	érk.	7.46	4.46	
	Párdány 1. alul.			
Szécsány	ind.	8.01	4.56	
Szárcsa		8.18	5.10	
*Lajosmajor		—	—	
*Pusztá-Kenderes 8. sz. őrház		—	—	
Lázárföld		—	—	
Nagy-Beckerek-Bégapart		8.51	5.37	
Nagy-Beckerek	érk.	9.22	6.04	
		—	6.08	

Szécsány—Párdány.		3211 3213	v. v. v. v.	II. III. o.
Szécsány	ind.	5.10	9.44	
Módos		5.67	10.14	
*Fény		5.49	10.23	
Párdány	érk.	6.01	10.35	

Párdány—Szécsány.		3212 3214	v. v. v. v.	II. III. o.
Párdány	ind.	6.49	3.49	
*Fény		7.02	4.02	
Módos		7.17	4.17	
Szécsány	érk.	7.40	4.40	

Az éjjeli órák — esti 6 órától fogva reggeli 5 óra 59 percig — a percek számjegyeinek aláhúzása által (6.00—5.59) vannak megjelölve.

A *-gal jelzett állomásokon a vonat csak feltételelesen fel- vagy leszállás végett áll meg.

4097. sz. kig. 1891. (394 3.1)

Arlejtési hirdetmény.

Az Ó-Béga-Beregszón átvezető a szerb czernya—szerb-ittebei uton levő csinárosi erdő feletti fahid roskadozó állapotban lévén, annak helyreállítása iránt megtartandó versenytárgyalás, illetve árlejtés f. évi november hó 12-én délelőtt 10 órakor Párdányban az alólírott főszolgabírói hivatal helyiségeiben fog megtartatni.

Ezen helyreigazítási munkálatokra 2350 frt 61 kr. van előirányozva.

Mihez képest felhivatnak az emunkára vállalkozók, hogy a fentebb kitűzött napon megjelenjenek, vagy pedig ugyanazon ideig 10 százalék bánatpénzzel ellátott szabályszerűen felbelyezett írásbeli ajánlataikat, melyekben a felajánlott összeg necsak számokkal, de szóval is kiírva legyen, alólírt hivatalnál benyujtsák.

Később érkezett utóajánlatok el nem fogadtatnak.

A kijavítandó hidnak tervezete, előmérete és költségvetése ugyancsak e hivatalnál a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Párdányban, 1891 október 20-án.

Torontálmegeye párdányi főszolgabírói hivatala.

3047. sz. kig. 1891. (388—2.2)

Pályázati hirdetmény.

Klekk községben üresedésben levő szülésznői állás betöltendő lévén, a választás f. évi november hó 3-án reggel 9 órakor fog Klekk községhezánál megtartatni.

Evi fizetés 30 frt, minden születési eset után 2 frt díj, szegényeknél ingyen.

Felhivatnak a pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt folyamodványukat f. évi november hó 1-én alólírottnál benyujtsák. Okleveles szülésznők előnnyel bírnak, a pályázók a hivatalos magyar, azonkívül a német nyelvet is szóval birniok kell.

Nagybeckerek, 1891 október hó 10-én.

Bakalovich Ágost, főszolgabíró.

8778. sz. kig. 1891. (390—1.1)

Pályázati hirdetmény.

A 60 frt évi fizetéssel és 50 kr. látogatási és ápolási díjjal egybekötött jarkováci községi szülésznői állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtnak, miszerint szülésznői oklevelükkel felszerelendő pályázati kérvényüket f. évi november hó 9-én az antalfalvi járás szolgabírói hivatalához küldjék be.

A választás f. évi november hó 10-én fog megejtetni.

Antalfalva, 1891 október hó 15-én.

Hegedűs Miklós, főszolgabíró.

5051. sz. kig. 1891.

(393—3.1)

Pályázati hirdetmény.

A Zsombolya községi jegyzői állás elhalálózás folytán üresedésbe jövén, annak betöltésére ezennel pályázatot nyitok.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint a törvény értelmében felszerelt folyamodványukat folyó évi november hó 12-én délután 4 óráig alólírott nál benyujtsák, mert később érkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

A választás határidejéül folyó évi november hó 14-ének délelőtti 10 óráját Zsombolya községhezához tűzöm ki.

Ezen jegyzői állással következő javadalmazás van összekötve;

- készpénzben 200 frt;
- 106 mérő buza;
- 16 frt 25 kr. gyertyaátalány;
- 8 öl kemény tűzifa;
- szabad lakás;
- 800 □ öl szőlőföld ingyen élvezete;

g) magánmunkálatokért a szabályrendeletileg megállapított díjak.

Zsombolya, 1891 október 21-én.

Bielek Antal, főszolgabíró.

568. sz. b. v. 1891.

(389—1.1)

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a török-becei tekintetes kir. járásbíróság 3561. polg. 1891. számú végzése által a nagykikindai takarékpénz-

tár vhajtó javára, Popov Zsiva s társai melenczei lakosok ellen 200 frt tőke, ennek 1891. évi június hó 20. napjától számítandó 6 százalék kamatai s eddig összesen 57 frt 6 kr. perköltség erejéig elrendelt kielégítési vhajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 801 frtra becsült széna, szalma, buza, gazdasági felszerelvények, lovak és kocsikból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 3634. polg. 1891. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Melenczén a községhezához leendő eszközlésére 1891. évi október hó 28-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóság ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Török-Becse, 1891. évi október hó 1-én

Rankovits István, kir. bir. vhajtó.

4705. sz. kig. 1891.

(392—3.1)

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye Bánlak járásába kebeleztetett Nagy-Margita községében üresedésbe jött községi írnoki állásra ezennel pályázat nyittatik.

Javadalmazás évi 360 frt fizetés. Köteles a községi adóbehajtást is teljesíteni, mely teendőikért külön javadalmazás nem jár.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket folyó évi november hó 16-áig alólírott-hoz küldjék be.

A választás folyó évi november hó 17-én délelőtti 10 órakor fog N.-Margita községhezához megejtetni.

Bánlak, 1891 október hó 6-án.

Botka Béla, főszolgabíró.

Pályázati hirdetmény.

A nagy-toráki körorvosi állás, Nagy-Torák község székhelylyel, üresedésben lévén, annak betöltésére a választás f. évi október 26-án d. e. 10 órára, Nagy-Torák községhezához, kitűzetik.

E körhöz tartozik Kis- és N.-Torák, az azok által fizetendő évi járuléka a következő: Kis-Torák évenként 350 frt, látogatás után nappal 50 kr., éjjel 1 frt. Nagy-Torák évenként 350 forint, látogatás után nappal 50 kr., éjjel 1 frt.

A pályázók a magyar, német és román nyelvnek szóbeli, előbbi kettőnek pedig írásbani jártasságát kimutatni kötelezvé, felhivatnak, hogy kellően felszerelt folyamodványukat f. évi október 24-én alólírott főszolgabírói hivatalnál annál is inkább benyujtsák, mert később ily folyamodványok elfogadva nem leendnek.

Nbecskerek, 1891. évi október 1-én.

(376—3.3)

A főszolgabírói hivatal.

4214. sz. 1891.

(386—3.2)

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésbe jött nagy-tószegi (Torontálmegye) körorvosi állás választás utáni betöltésére, a határidőt f. évi november hó 10-ének délelőtti 10 órájára N.-Tószeg községhezához tűzöm ki.

E körhöz tartozik Nagy-Tószeg mint székhely, továbbá Kis-Tószeg, Kis-Orosz és Tóba községek.

A javadalmazás következő: 640 frt készpénz, 150 frt fuvarátalány; — a kis-orszi uradalom részéről 120 frt; — 40 kr. nappali s 80 kr. éjjeli látogatási díj.

Felhivatnak pályázók, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket, a választást megelőző napig alólírott-hoz benyujtsák.

Zsombolya, 1891 október hó 12-én.

Bielek Antal, főszolgabíró.

Pleitz Fer. Pál

könyv- és könyomdája,

könyv-, mű-, zenemű-, papir-, írószerekkereskedés és nyomtatványraktár

Nagy-Becskereken,

ajánlkozik

mindennemű nyomtatványok

gyors és ízléses elkészítésére.

37137. sz. 1891.

(381-22)

Pályázati hirdetés.

Torontál vármegye számvevőségének üresedésben levő és főispáni kinevezéssel betöltendő évi 800 frt fizetés és 200 frt lakbér illetményvel javadalmazott alszámvevői állásra pályázat hirdettetik.

Felhívtnak mindazok, kik a fenti állásra pályázni kívánnak, miszerint életkorukat,

erkölcsi magaviseletüket, eddigi alkalmaztatásukat igazoló és képesítésüket az 1883. évi I. t. cz. rendelkezésének megfelelően hiteles okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket f. évi november hó 30. ig, a mennyiben szolgálatban vannak eljáró hatóságuk útján, különben pedig közvetlenül Torontál vármegye alispánjához nyújtják be.

Nagybecskerek, 1891 október 8.

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

4800. sz. kig. 1891.

(385-3.2)

Pályázati hirdetés.

Torontál vármegye tek. közigazgatási bizottságának 19. kb. számú jogerős határozata folytán megüresedett Magyar-Czerna községi jegyzői állomásra betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, miszerint a törvény értelmében felszerelt folyamodványukat f. évi november hó 9-ének délután 4 óráig alulírott nál benyújtják, mert később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A választás határidejéül folyó 1891. évi november hó 12-ének délelőtti 10 óráját M. Czerna község házához tűzöm ki.

Ezen jegyzői állással következő javadalmazás van összekötve: készpénzben 400 frt, 25 mm. buza, 5 öl fűtőszalma, szabad lakás, kert és udvar, 576 öl szőlőföld ingyen élvezete; magánmunkálatokért a szabályrendeletileg megállapított díjak.

Zsombolya, 1891 október hó 10-én.

Bielek Antal, főszolgabíró.

4405. sz. kig. 1891.

(391-3.1)

Pályázati hirdetés.

Torontál vármegye Szerb-Csene községében lemondás folytán megüresedett községjegyzői állásra és község irnoki állásra ezennel pályázatot nyitok. A jegyző fizetése: 177 frt 60 kr., 4° kemény tűzifa, 5 font fagygyu gyertya, 6 öl szalma, egy hizott sertés, 50 font só, 36 p. mérő buza (tiszt), 18 p. m. szemes kukorica, 6 mezei boglya széna, 3 szobából, 1 konyhából, kamara, 1 pincze, 1 padlás, 6 drb marhának való istálló, disznóól és fakamrából álló lakás a község házában levő kert hasznélvezete, marhájának szabad legeltetése, egy 800 öles külső kert hasznélvezete, továbbá írószerekre átalány 30 frt és a magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Az irnok fizetése 300 frt évenként.

Ezen állások választás utáni betöltésére a határnapot 1891. évi november hó 16-ik napjának délelőtt 10 órájára Szerb-Csene község házához kitűzöm s felhívom pályázni óhajtnak, hogy kérvényeiket az 1883. évi I. t. cz. 6 ik §-a illetve a segédjegyzők és irnokokról szóló megyei szabályrendelet értelmében felszerelve legkésőbb f. évi november hó 15-ik napjának délután 5 óráig annál bizonyosabban nyújtják be, mert a később érkezett folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

A jegyzői állást elnyerni óhajtnak ki kell mutatniok, hogy a szerb és német nyelvet birják.

Csene, 1891 október hó 16-án.

Dr. Dellimanics, főszolgabíró.

! Pénz !

földekre és házakra a legolcsóbb kamatok mellett a legkisebb összegtől a legmagasabbig közvetítettik.

A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik.

Pontos és gyors keresztülvezetés felett mindenki meggyőződve lehet és szolgálok minden e szakmába vágó felvilágosítással bérmentve.

Együtt ajánlom magamat mindennemű állami és magánsorsjegyek, arany és ezüst pénzek, idegen bankjegyek méltányos bevásárlása és eladására, nemkülönbön mindennemű szelvények beváltására.

Igérvények minden huzásra. Részletlevelek valamennyi sorsjegyekről.

I. nagybecskereki váltó- és bizományi üzlet

Kadelsburger L.

(6-30.24)

A torontálvásárhelyi takarékpénztár-részvénytársaság elfogad betéteket 6%-os kamatozással a legelőnyösebb visszafizetési módokat mellett.

(383-3.2)

Az igazgatóság.

Tavaszi gyógyítás
Nyári gyógyítás
Őszi gyógyítás
Téli gyógyítás.

Legjobb bedörzsölő szer köszvény csúsz és minden meghűlési betegségek ellen.

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódi

Gyors gyógyhatás makaes gyomor- és altestbajok, gyomorgörcs, gyomorégés, nyálk, székrekedés, májbajok, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek. — Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt. — Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerházaiban. MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. — Szétküldés naponta utánvét mellett. Két doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urnak Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívvelyes „Isten fizesse meg“-et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel Steinko P. J., lelkész Honnenschlagban.

MOLL FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi

mindennemű testfájódmak és benulásnál; bürogatás alakjában minden sérelem és sebnél, dagasztások, gyuladásoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen rosszulét, hányás, kolika és hasmenésnél. — Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. — Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerházaiban. MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. — Szétküldés naponta utánvéttel. — Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urnak Bécsben.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mély tisztelettel Hornof, lelkész Micholupban.

Nagy-Becskereken kapható Kellner József, Kovács Sándor és Moczkovcsák Dezső gyógyszer. urnaknál.

MARIACZELLI
gyomorcsépppek
kézelve BRADY C. védjeggyel
gyógyászati céllal készített
Elsimert kitűnőségű
gyógyászati készítmény
védjeggyel és alírással ellátott készítmény valódi.
Egy üveg ára 40 Kr., nagy üveg (kettőszeres) 70 Kr.
Az alkalmi részletek nyilvántartására vanunk hozva.
Gyógyászati céllal készített.

